

ВІДГУК

доктора мистецтвознавства, професора,
завідувача кафедри кіно-, телемистецтва
ПВНЗ «Київський університет культури»

БЕЗРУЧКА ОЛЕКСАНДРА ВІКТОРОВИЧА

та заслуженого діяча мистецтв України, доцента кафедри кінорежисури та
кінодраматургії Київського національного університету театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого.

ІЛЛЕНКА МИХАЙЛА ГЕРАСИМОВИЧА

на творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування

ЯРМОНІКА АНТОНА ОЛЕКСАНДРОВИЧА

«ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ ЯК СПОСІБ ВІДТВОРЕННЯ ВТРАЧЕНОЇ
ДІЙСНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

подані до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва
за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Актуальність теми дослідження.

Дослідження присвячене реконструкції втраченої дійсності у сучасному документальному кіно, зокрема в контексті військових конфліктів, руйнування культурної спадщини та колективних травм. Проєкт інтегрує традиційні документальні практики з цифровими технологіями (VR, AR, штучний інтелект, 3D-моделювання, гейміфікація), забезпечуючи поєднання художньої виразності, історичної достовірності та емоційного залучення аудиторії. Такий міждисциплінарний підхід дозволяє створювати нові форми документального наративу, глибше осмислювати історичні втрати та підкреслює роль документального

кіно як засобу збереження культурної пам'яті і формування національної ідентичності у сучасних соціокультурних і воєнних трансформаціях.

Характеристика змісту та структури роботи.

Перший розділ розкриває теоретико-методологічні основи документального відновлення втраченої дійсності, простежує історичну еволюцію реконструктивних практик – від ранніх освітніх і пропагандистських фільмів до сучасних авторських і гібридних форм, включно з VR-документалістикою. Окремо аналізуються методи відтворення «відсутності» через архівні матеріали, CGI, анімацію, інфографіку та цифрові реконструкції, із зазначенням потенціалу та етичних ризиків застосування VR/AR, а також ролі авторської відповідальності при роботі з чутливими історичними темами.

Другий розділ зосереджено на практичному застосуванні цифрових технологій для відновлення архітектурних об'єктів і біографій загиблих, а також на аналізі етичних викликів використання Deepfake та симуляцій. Показано, що цифрові методи розширюють художні можливості документалістики, але потребують ретельної верифікації та чіткої комунікації з аудиторією.

Третій розділ реалізує практичну частину – створення авторського науково-популярного документального фільму. Застосування 3D-моделювання, фотограмметрії, лазерного сканування, Blender, Unreal Engine і Unity дозволило поєднати історичну точність із емоційною експресією, демонструючи міждисциплінарність підходу та синтез режисерської, культурологічної та технологічної перспектив.

Наукова новизна результатів наукового обґрунтування.

Розроблено авторську концепцію цифрової реконструкції як міждисциплінарного процесу, що поєднує технології VR/AR, ІІІ, медіадизайн і гуманітарні науки. Вперше в українському мистецтвознавстві комплексно проаналізовано використання VR, AR, ІІІ, 3D-моделювання та інтерактивних практик у документальному кіно як засобів відтворення втраченої дійсності. Доведено, що цифрова реконструкція є не лише

технічним інструментом, а й повноцінним художнім засобом, здатним передавати емоційний і наративний вимір минулого. Сформовано нові формати комунікації пам'яті, придатні для кінематографу, музейної практики, медіаосвіти та суспільної меморіальної роботи.

Таким чином, наукова новизна дослідження визначається розширенням поняттєвих меж документалістики у бік реконструктивного, інтерактивного й імерсивного досвіду; розробкою авторської моделі інтеграції VR/AR та ІІІ в документальне кіновиробництво; впровадженням нових критеріїв достовірності та етичних стандартів цифрової реконструкції; обґрунтуванням ролі цифрових технологій у збереженні культурної спадщини й трансформації сучасної аудіовізуальної культури.

Характеристика мистецької складової творчого проєкту.

Мистецька складова проєкту Антона Ярмоніка представлена науково-популярним документальним фільмом «Документальний фільм як спосіб відтворення втраченої дійсності» (52 хв.). Фільм є завершеним аудіовізуальним твором, де автор поєднує ролі режисера, продюсера та дослідника, інтегруючи науковий підхід із художньою виразністю.

Проєкт вирізняється інноваційним поєднанням традиційних документальних методів і сучасних цифрових технологій: VR, AR, 3D-моделювання, фотограмметрія, алгоритми штучного інтелекту. Це дозволяє відтворити втрачений простір, історичні події та людські переживання, поєднуючи історичну достовірність з емоційною експресією. Особлива увага приділяється етичним аспектам – збереженню поваги до пам'яті, досвіду та біографій учасників подій.

Основні мистецькі характеристики фільму:

Емоційно-естетичний ефект – монтаж, колірна палітра, музичне та звукове оформлення створюють психологічну атмосферу минулого, сприяючи співпереживанню та усвідомленню важливості культурної пам'яті. Композиційна цілісність – хронометраж структуровано на тематичні блоки, що логічно ведуть від

історичного контексту до цифрового відтворення втраченої дійсності, забезпечуючи зрозумілість наративу та інтеграцію наукового обґрунтування з художнім втіленням. Інтерактивні елементи та демонстрація технологій – глядач має змогу спостерігати процес створення образів минулого в реальному часі та оцінити роботу алгоритмів

III. Соціокультурне значення – фільм сприяє збереженню культурної спадщини, створенню нових історичних наративів і може бути використаний як навчальний матеріал для студентів та фахівців.

Таким чином, мистецька складова проєкту вирізняється інноваційністю, цілісністю та високим художнім рівнем. Фільм демонструє нові можливості документалістики через інтеграцію цифрових технологій для реконструкції втраченої дійсності, формуючи сучасну модель авторського документального кіно та новий підхід до емоційного й етичного залучення аудиторії.

Апробація результатів наукового дослідження.

Результати дослідження були апробовані у різних наукових, освітніх та професійних контекстах, що підтверджує їхню практичну значущість та актуальність.

Результати дослідження були висвітлені у статтях, що публікувались у фахових та міжнародних виданнях, зокрема у тематичних журналах з аудіовізуального мистецтва, що підтверджує їхню наукову цінність і актуальність.

Таким чином, апробація результатів дослідження підтвердила ефективність запропонованих методів, їхню відповідність сучасним потребам документальної реконструкції та можливість інтеграції у навчальний та професійний процес. Практична перевірка показала високу зацікавленість професійної аудиторії, що свідчить про значний потенціал подальшого використання отриманих результатів у сфері аудіовізуального мистецтва та кінематографії.

Відповідність мистецької апробації темі творчого мистецького проєкту.

Мистецька апробація проєкту Антона Ярмоніка реалізована через серію майстер-класів і публічних презентацій, що безпосередньо відповідають темі

дослідження — відтворенню втраченої дійсності у документальному кіно за допомогою сучасних цифрових технологій.

Особлива увага під час апробацій приділялась інтерактивності та залученню аудиторії: слухачі активно обговорювали принципи реконструкції, ставили запитання щодо технологій і оцінювали етичні та художні аспекти цифрового відтворення реальності.

Таким чином, апробація підтверджує відповідність темі проєкту, демонструє цілісність концепції, поєднує наукові ідеї з мистецьким втіленням та засвідчує практичну значущість результатів дослідження, що відповідає стандартам підготовки доктора мистецтва в галузі аудіовізуального мистецтва.

Дотримання академічної доброчесності у науковому обґрунтуванні та наукових публікаціях.

Наукове обґрунтування та публікаційна діяльність Антона Ярмоніка у межах дослідження «Документальний фільм як спосіб відтворення втраченої дійсності за допомогою сучасних цифрових технологій» демонструють повне дотримання принципів академічної доброчесності та етичних стандартів.

Усі теоретичні та практичні результати є авторськими. Використані джерела систематизовані та належним чином процитовані, що стосується як літературних досліджень, так і сучасних технологічних методів у документальному кіно. Автор дотримався міжнародних стандартів цитування, уникаючи плагіату та невластивих запозичень. Кожне наукове твердження, що спирається на чужі дослідження, має точне бібліографічне оформлення, що підкреслює академічну чесність роботи. У дослідженні особливу увагу приділено етичним аспектам застосування ІІІ у реконструкції втраченої дійсності, уникненню спотворень фактів та збереженню поваги до пам'яті учасників історії.

Таким чином, робота Антона Ярмоніка демонструє повне дотримання академічної доброчесності, етичну відповідальність, прозорість дослідницького

процесу та високий рівень коректності публікаційної діяльності, що підтверджує наукову та мистецьку цінність проєкту.

Дискусійні положення та зауваження.

1. У роботі обрані приклади цифрових реконструкцій VR, AR та ІІІ відображають різні підходи до відтворення втраченої дійсності. Проте можна зауважити, що вибір прикладів дещо вибірковий і може створювати враження, що певні технологічні чи методологічні аспекти розглянуті не повно. Водночас, різноманітність кейсів демонструє широту можливостей цифрової реконструкції та її прикладне застосування.

2. Використання цифрових технологій для відтворення образів людей і трагічних подій піднімає питання етичної допустимості та відповідальності. Необхідність визначати межі використання ІІІ, генеративних моделей і VR-реконструкцій вимагає додаткового підкреслення в методологічній частині, щоб показати, що автор усвідомлює ризики спотворення або маніпуляції.

3. У дисертації значна увага приділена технологіям VR/AR і ІІІ, але авторський внесок у теоретичне осмислення процесу реконструкції втраченої дійсності може потребувати більш явного підкреслення. Важливо показати, як синтез технологій, авторської позиції та етичних засад формує нову модель документального кіно.

4. Інтенсивне використання VR, AR та ІІІ у відтворенні подій створює сильний емоційний ефект у глядача. Це водночас відкриває нові можливості співпереживання, але також може потенційно призводити до маніпуляції емоційним сприйняттям. Важливо, щоб автор демонстрував усвідомлення цих ризиків і пропонував засоби їх мінімізації.

5. Авторська позиція у фільмі виразно проявляється через вибір об'єктів реконструкції, методів і технологій. Суб'єктивний вибір не зменшує наукову чи етичну цінність роботи, але потребує пояснення для глядача та наукової спільноти, щоб підкреслити відповідальність автора за відтворення втраченої дійсності.

Загалом дискусійні положення та зауваження підкреслюють актуальність і новаторський характер проєкту, демонструють його здатність порушувати методологічні та етичні питання у сфері документального кіно та цифрової реконструкції. Водночас вони не зменшують загальної наукової та практичної цінності роботи і відкривають простір для подальших досліджень та експериментів на перетині мистецтва й технологій.

Загальний висновок і оцінка наукового обґрунтування.

Творчий мистецький проєкт Антона Ярмоніка «Документальний фільм як спосіб відтворення втраченої дійсності за допомогою сучасних цифрових технологій» є комплексним, системним і високопрофесійним дослідженням, що гармонійно поєднує глибоке теоретичне осмислення проблеми з практичною реалізацією у формі авторського документального фільму.

Проєкт демонструє актуальність обраної теми, високий рівень новизни та вагомий потенціал для розвитку сучасної документалістики.

Наукове обґрунтування вирізняється системністю, глибиною аналізу, міждисциплінарним підходом та практичною значущістю. Автор уміло поєднує історико-теоретичний аналіз документалістики, сучасні технологічні інновації та етичні принципи реконструкції минулого.

Практичні результати дослідження підтверджують ефективність застосування цифрових інструментів для відтворення історичних подій, архітектурних об'єктів та особистісних біографій.

Проєкт Ярмоніка характеризується високим рівнем академічної доброчесності, чіткою структурою, переконливістю висновків та узгодженістю між теоретичною і творчою частинами. Усі ці ознаки підтверджують наукову та мистецьку цінність роботи.

З огляду на наукову глибину, практичну значущість, новаторство й високий художній рівень виконання, вважаємо, що Антон Олександрович Ярмонік заслуговує

на присвоєння ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво».

Доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри кіно-, телемистецтва
ПВНЗ «Київський університет культури»

БЕЗРУЧКО О. В.

Підпис засвідчую.

Директор ДК

« »

20

Заслужений діяч мистецтв України,
доцент кафедри кінорежисури та
кінодраматургії Київського національного
університету театру, кіно і телебачення
ім. І. К. Карпенка-Карого.

ІЛЄНКО М. Г.

Підпис *М. Г. Ілєнка*

ЗАСВІДЧУЮ

ПРОЄКЦІЙНИЙ ІНЖЕНЕР
ВІДДІЛУ КАДРІВ

Миколаїв Колясник